

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА В ШКОЛІ

ТЕХНОЛОГІЯ ГАРМОНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО І ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ І ЗДОРОВ'Я В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА (Ч. 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ)

Іваній І.В., Калініченко І.О. Інститут фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Анотація. Дослідно-експериментальним шляхом обґрунтовано технологію гармонізації компонентів особистісного розвитку і здоров'я в системі фізичного виховання молодшого школяра та підтверджено продуктивність і педагогічну доцільність інноваційного підходу.

Ключові слова: технологія, здоров'я, фізичне виховання, особистість.

Постановка проблеми. У сучасних умовах особливого значення набувають зміни системи фізичного виховання (ФВ) й трансформація її змісту та організації в більш якісний стан на основі особистісно-орієнтованих здоров'язберігаючих технологій. Тому наукові психолого-педагогічні дослідження, що пов'язані з проблемами впровадження таких технологій в практику діяльності загальноосвітньої школи, є актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним з основних об'єктів, на якому сконцентрована увага багатьох спеціалістів галузі «Фізична культура», є взаємозв'язок рухових можливостей молодшого школяра та стану його здоров'я [1, 4, 6 та ін.]. При цьому ряд дослідників (О. Аксьонова, 2007; В. Віленський, 2002; О. Дубогай, 2005; А. Матвеев, 2002; Б. Шиян, 2002; В. Якимович, 2003 та ін.) формують нову систему явлень про фізичну культуру (ФК) та її цінності на основі філософсько-культурологічного підходу, що, перш за все, передбачає зміщення акценту з фізичної підготовки в бік культурологізації, інтелектуалізації процесу ФВ школярів.

У частині 1-й даної статті нами пропонується експериментальна навчальна програма з ФВ та технологія її реалізації шляхом всебічного впливу на сприйняття і засвоєння молодшим школярем широкого кола засобів ФК в сукупності з інтенсивним інтелектуальним їх осмисленням, його фізичним вдосконаленням та здатністю до самоорганізації здорового способу життя. Такий підхід до процесу ФВ потребує експериментального обґрунтування та перевірки його ефективності.

Мета дослідження — дослідно-експериментальне обґрунтування технології гармонізації компонентів особистісного розвитку і здоров'я школяра в системі фізичного виховання початкової школи.

Методи дослідження — аналіз рівня функціонального стану, здоров'я, фізичного розвитку, фізичної підготовленості, всебічного особистісного розвитку школяра (метод кваліметрії О. Дубогай [1]); педагогічний експеримент. Отримана експериментальна інформація переводилася в електронний формат, а створений нами банк даних та відповідна комп'ютерна програма [3] забезпечували моніторинг вихідних даних та результатів учіння учня (групи, класу) та їх обробки методами варіаційної статистики.

Педагогічний експеримент проводився протягом п'яти років у ряді шкіл Сумського регіону. У повному обсязі дослідження проводилися на базі гімназії №1 м. Суми в річному експерименті (2007—08 н.р.) з учнями 1—4-х класів (всього 191 учень) творчим колективом науковців та педагогів в рамках виконання регіональної програми «Здорові діти — могутня держава».

Результати дослідження та їх обговорення. У роботі [2] представлені технологічні основи побудови особистісно орієнтованого фізичного виховання молодшого школяра, які, за для досягнення мети, через організаційні етапи діяльності перетворюють зміст освіти в самокерівництво засобами синергетичних орієнтирів, загальних і особистісних орієнтирів та орієнтуючих педагогічних умов. *Особистісно-орієнтована технологія фізичного виховання* — це «алгоритм виконання спільної діяльності учнів та вчителя через її уявлення як системи (процесної) послідовних взаємопов'язаних навчальних дій з проектування (тлумачення) організації, орієнтування і корекції процесу фізичного виховання з метою досягнення гармонізації фізичного і інтелектуального особистісного розвитку і здоров'я школяра». Організаційні етапи спільної діяльності учителя і учнів, як сукупність емоційно-

спонукальних факторів навчання, будуються відповідно до послідовності циклу: *діагностичний* → *пошуковий* → *договірний* → *діяльнісний* → *рефлексивний*. На кожному етапі фізична культура постає як засіб нарощування особистісного досвіду, творчого потенціалу, розширення уявлень школяра про життєвий простір, а пропонує алгоритм виконує універсальну функцію як у випадку організації учителем індивідуальної фізкультурної діяльності, так і спільної діяльності у класі, а саме:

- за результатами моніторингу учитель ФК отримує відомості, що мають індивідуально-особистісний характер, на основі яких спільно з учнем виділяє особистісно значущі для учня проблеми в рамках теми (розділу), що вивчається (діагностичний етап);
- організація спільного з учнем пошуку причин відхилень в рівнях успішності, фізичної підготовленості (ФП) та здоров'я (в першу чергу через самооцінку учнем) і надання підтримки в прийнятті учнем на себе відповідальності за вирішення проблеми (пошуковий етап);
- проектування дій учителя та учня в напрямі досягнення оптимального співвідношення компонентів особистісного розвитку та здоров'я на основі вибору варіанта динаміки навчального навантаження (інтелектуального, рухового та оздоровчого) і виконання запрограмованої вчителем діяльності шляхом залучення учнів до реалізації завдань (договірний етап);
- подання варіантів і способів навчальної діяльності на основі побудованої для кожного учня власної «траєкторії» засвоєння навчального матеріалу. Зміщення акценту в діяльності на вибір учнями способів фіксації нового матеріалу, формуванні вмінь і навичок, поступового переходу з запам'ятовування інформації на вивчення та переживання дійсності, на застосування цінностей ФК до вирішення особистісних проблем школяра (діяльнісний етап);
- спільне з учнем обговорення успіхів та невдач, констатація фактів та вирішення проблем, пошук нових варіантів самовизначення через фокусування на рефлексії самого учня, що змінюється. Створення позитивних умов для формування навчально-пізнавальних мотивів (реалізація «механізму цінування») та корекція змісту інтелектуального, рухового, оздоровчих компонентів програми (напрацювання нових способів діяльності) — рефлексивний етап.

До початку експерименту учні контрольних класів (КК) не відрізнялися від учнів експериментальних класів (ЕК) за показниками успішності, ФП і стану здоров'я. Об'єм тижневого навантаження в КК і ЕК складав 3 години на тиждень. Навчальна діяльність учнів КК здійснювалася учителем ФК за

програмою «Основи здоров'я і фізична культура». В ЕК експериментальна програма реалізувалася за розробленою технологією спеціально підготовленими учителем ФК за участю учителів початкових класів, вихователів, реабілітолога, медичного працівника, батьків.

У 1-х та 2-х КК і ЕК використовували, переважно, традиційну класичну дидактичну систему рекомендовану для початкової школи [1, 5]: груповий спосіб організації занять; управління процесом розімкнуте, інформаційний процес розсіяний; спосіб управління як ручний, так і автоматизований з використанням аудіо- та відеозасобів. Але в ЕК використовували розроблену програму та автономний, мотиваційний тип діалогу, а імітаційні навчальні ігри проводили з обов'язковим моделюванням особистісно-розвиваючих ситуацій. Крім цього, в 1—4-х ЕК на кожному уроці школярам надавався час (близько 30% від загального часу уроку) для вирішення індивідуальних завдань особистісного самовдосконалення, де кожний учень виконує свої завдання (в основному рухового та оздоровчого компонентів в межах встановлених об'ємів) самостійно. При цьому використовували так звану «кооперативну» форму організації навчання, коли індивідуальні завдання переростають у групові (малі групи). Кооперативне навчання дозволяло диференціювати зміст педагогічного процесу, засоби, способи дій, види діяльності школярів, створювати умови для самовираження особистості.

У 1—2-х ЕК (де загальна успішність оцінювалася лише на якісному рівні), вирішення освітніх завдань досягалося за рахунок великого об'єму різної інформації, яка вимагала лише механічного запам'ятовування та відтворення для використання в руховій сфері, тобто інформаційний компонент, як і оздоровчий, впроваджувалися паралельно з руховим. Реалізація рухового компоненту співвідносилася з навчанням простим вправам на рівні засвоєння основ рухів, формуванням широкого кола рухових умінь, розвитком фізичних якостей сенситивних до цього віку. Спрямованість характерна для 1—2 класів — максимум інформації у ході виконання дій з доповненням теоретичного матеріалу (інформаційного і оздоровчого), що дозволяло учням осмислене його сприйняття і відповідної рухової реакції.

У 3-му ЕК виконувався поступовий перехід від домінування в розвитку рухового компоненту (характерного для 1—2 ЕК), до інформаційного, який передбачав розвиток логічної пам'яті, осмислення матеріалу (наприклад, засвоєння індивідуальних методів розвитку фізичних якостей). У кінці 3-го та протягом навчання в 4-му ЕК інформаційний компонент подавався окремо від рухового. Основна спрямованість навчання рухам в 3—4-х ЕК пе-

редбачала формування правильних основ руху (фізичних вправ). З метою збільшення обсягу рухової активності у 1—4-х ЕК до 12—15 годин на тиждень в ЕК була впроваджена додаткова програма, яка передбачала: гімнастику пробудження, динамічні паузи, заняття в спортивних гуртках, класі, жваві прогулянки з обов'язковим проведенням рухливих ігор, спортивних годин. Вирішення оздоровчих завдань у процесі ФВ учнів 1—4-х ЕК не обмежувалася практичним виконанням вправ, що мають оздоровчий ефект, а доповнювалося теоретичними знаннями з використанням вербальних та наочних засобів, а в 3—4-х ЕК — вирішенням творчих завдань зі ЗСЖ. У всіх ЕК проводилися оздоровчо-фізкультурні релаксаційні заняття.

Реалізація розробленої технології засвідчує, що після проведеного педагогічного експерименту, відбулося значне зростання показників функціональних систем організму учнів в ЕК та позитивні зміни стану їх здоров'я в порівнянні з КК. Показники відносної життєвої ємності легень (ЖЕЛ) у хлопчиків ЕК статистично достовірно ($p \leq 0,05$) збільшився на 12,5 (3 клас) та 14,3 (4 клас), а в КК це зростання складає всього 5,1 і 6,7 мл/кг відповідно. В ЕК у дівчаток також спостерігалось достовірне ($p < 0,001$) зростання результатів відносної ЖЕЛ на 14,9 (3 клас) та 17,1 мл/кг (4 клас), а в КК — відповідно на 9,1 і 10,2 мл/кг. Загальний відсоток зростання результатів в ЕК на закінчення дослідження в порівнянні з КК складає 24,1%. (рис. 1). Серед учнів 1—2-х класів, у яких переважав поганий (П) показник функціонального стану (за індексом Руф'є) на початок експерименту, 66,5% учнів ЕК покращити цей показник впродовж експерименту на один рівень, 12,4% — на два рівні. Встановлена позитивна динаміка в показниках індексу Руф'є у 88,4% учнів ЕК ($p \leq 0,05$), негативної динаміки не виявлено (рис. 2).

Одним із важливих критеріїв здоров'я, інтегрально відбиваючий розвиток функціональних систем організму учня та ступінь її зрілості, є рівень фізичного розвитку. Так, рівень фізичного розвитку учнів ЕК в категорії «високий» зріс на 17,8% проти 4,7% в КК, «низький» — на 2,7% проти 8,8% в КК згідно показників, визначених за індексом Кетле (рис. 3).

Після закінчення експерименту відсоток учнів, які віднесені до основної медичної групи, зріс в ЕК в середньому на 10,2%, а в КК на 4,1%, підготовчої — на 14,3% проти 5,2% в КК, спеціально — знизився на 24,4% в ЕК, проти зростання в КК на 5,7%. При детальному аналізі показників здоров'я, отриманих після проведення експерименту (табл. 1), за окремими показниками можливо відзначити наявність достовірної різниці. Середні показники ЕК менше, ніж КК у 1-му класі по кількості захворювання за

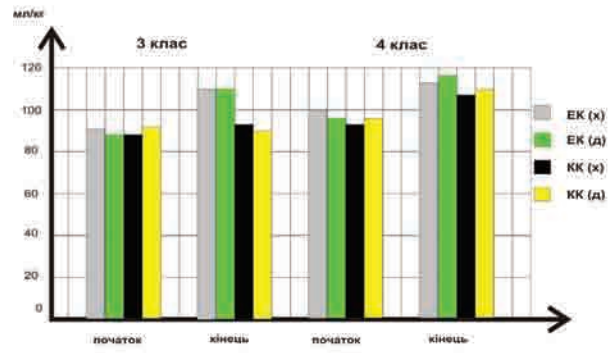

Рис. 1. Динаміка показників ЖЕЛ (відн.) у процесі педагогічного експерименту

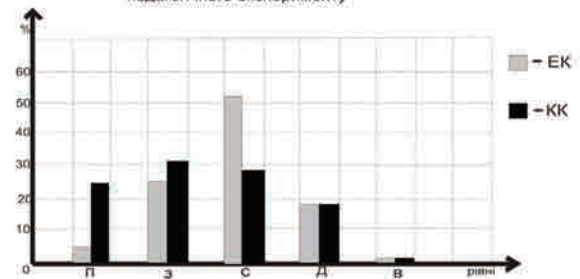

Рис. 2. Порівняння показників функціонального стану школярів за індексом Руф'є, % до загальної кількості учнів певних класів

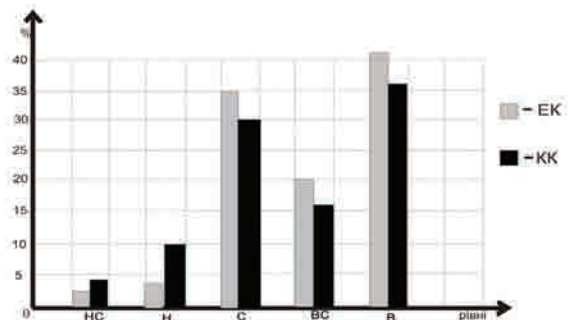

Рис. 3. Порівняння показників фізичного розвитку школярів за індексом Кетле, % до загальної кількості учнів певних класів

рік, в 2-му класі по кількості пропущених днів та тривалості одного захворювання. У 3-му та 4-му ЕК показники здоров'я вищі, а структурний аналіз захворюваності показує, що в цих класах значно збільшився відсоток учнів, які не хворіли ні разу та знизився відсоток учнів, які хворіли три і більше разів на рік. Зазначимо також, що показники застудних захворювань у 3-му та 4-му ЕК є достовірним ($p \leq 0,001$), а в цілому в 1—4-х ЕК експериментальне навчальне навантаження з фізичної культури не викликало напруження в учнів, а, навпаки, призвело до зменшення загальної захворюваності в середньому на 19,7%.

Значні зміни відбулися також в комплексі показників ФП молодших школярів. Після закінчення експерименту учні ЕК переважали учнів КК з ряду тестів ФП. Так, достовірні зрушення виникли у хлопчиків 2-го класу в човниковому бігу ($p \leq 0,01$),

Таблиця 1

Показники здоров'я учнів 1—4 класів

Класи		Параметри	Кількість захворювань за рік	Кількість пропущених днів	Тривалість захворювань
1	К	х	1,09	3,82	2,49
		σ	0,66	3,61	2,18
	Е	х	0,66	4,12	3,03
		σ	0,61	4,70	3,21
2	К	х	1,77	12,91	6,22
		σ	0,72	9,10	2,64
	Е	х	1,07	7,42	3,18
		σ	0,71	4,81	2,12
3	К	х	1,84	7,97	3,75
		σ	0,78	5,61	2,31
	Е	х	1,91	7,08	2,81
		σ	0,63	4,41	1,81
4	К	х	2,0	7,21	3,62
		σ	0,63	5,62	2,32
	Е	х	1,71	3,21	2,61
		σ	0,61	2,89	2,32

Таблиця 2

Порівняльний аналіз структури фізичної підготовленості учнів 2—4-х класів, (%)

Фізична якість	Рівень розвитку	Контрольні класи (n=98)						Експериментальні класи (n=93)					
		до			після			до			після		
		експерименту						експерименту					
		2	3	4	2	3	4	2	3	4	2	3	4
Швидкість	Високий	3,4	7,9	0,7	22	3,3	1,1	4,1	5,3	12,8	14,7	120	20,2
	Середній	71,0	70,6	61,1	97,2	96,1	85,1	76,1	92,7	77,3	83,1	88,0	78,8
	Низький	25,6	21,5	38,3	0,6	0,6	13,8	19,8	2,0	9,9	2,2	0	1,0
Гнучкість	Високий	1,0	22,2	19,2	12,7	31,9	13,2	15,7	52,6	39,5	44,1	62,1	64,0
	Середній	75,9	52,3	36,1	47,2	48,5	38,0	36,1	26,8	21,7	44,9	29,8	24,1
	Низький	23,1	25,5	41,7	39,1	19,6	42,8	48,2	19,6	18,8	11,0	8,1	11,9
Сила	Високий	15,3	27,6	16,4	8,9	21,2	17,1	13,2	47,1	30,0	35,0	46,8	30,8
	Середній	63,9	43,5	61,5	34,1	53,0	55,6	36,2	24,4	35,5	43,6	30,1	46,0
	Низький	18,8	28,9	22,1	57,0	26,8	27,3	51,6	28,5	35,5	21,4	23,1	23,2
Спритність	Високий	38,1	25,7	33,5	8,8	27,3	31,2	21,2	45,4	33,8	53,8	61,2	24,4
	Середній	38,6	61,7	66,0	69,8	59,2	68,1	69,5	46,6	66,2	41,8	38,1	75,6
	Низький	23,3	12,6	0,5	21,4	13,5	0,7	9,3	8,0	0	4,4	0,5	0
Швидк.-силов.	Високий	13,7	21,3	4,2	8,2	20,4	24,2	2,4	15,1	25,0	9,7	24,0	27,3
	Середній	80,8	70,4	95,8	80,5	72,5	67,8	89,5	82,3	68,5	90,3	74,5	72,7
	Низький	5,5	8,3	0	11,3	8,1	8,0	8,1	2,6	6,5	0	1,5	0
Витривалість	Високий	35,3	68,2	58,1	71,5	55,9	42,9	49,9	61,6	66,1	71,1	84,0	71,3
	Середній	64,7	31,8	41,9	28,5	42,0	53,1	50,1	38,4	33,9	28,2	16,0	28,7
	Низький	0	0	0	0	2,1	4,0	0	0	0	0,7	0	0

Таблиця 3

Загальна динаміка процесу всебічного розвитку молодших школярів (12-бальна система оцінювання)

Критеріальні моделі рівня розвитку						
Клас	Експериментальні класи (n=66)		Контрольні класи (n=68)		Приріст результатів	
	до експерименту	після експерименту	до експерименту	після експерименту	%	
					ЕК	КК
знань, умінь, навичок						
3	8,21±0,12	9,97±0,05	8,22±0,12	8,43±0,12	18,22	3,13
4	8,10±0,10	10,42±0,06	8,11±0,10	8,34±0,11	22,31	2,57
творчого						
3	8,12±0,11	8,62±0,04	8,14±0,18	8,24±0,17	5,83	1,84
4	7,91±0,09	9,12±0,13	7,82±0,07	8,21±0,12	13,2	0,35
морального						
3	9,42±0,12	10,18±0,012	8,82±0,09	8,99±0,14	7,43	3,81
4	9,43±0,08	10,42±0,07	8,81±0,06	8,46±0,11	9,41	-4,10
індивідуально-психічного						
3	8,01±0,11	10,42±0,08	7,86±0,14	7,06±0,12	23,41	5,12
4	7,61±0,14	10,81±0,09	7,84±0,12	8,11±0,14	29,12	3,52
особистої фізичної культури						
3	8,18±0,07	10,21±0,09	8,11±0,06	8,37±0,12	21,91	3,92
4	8,14±0,12	10,91±0,09	7,93±0,13	8,14±0,08	25,42	2,57

стрибках у довжину з місця ($p \leq 0,05$); 3-го класу — в бігу на 30 м, човниковому бігу, підтягуванні на низькій перекладині ($p \leq 0,05$), нахилу тулубу вперед ($p \leq 0,001$); 4-го класу — в бігу на 30 м ($p \leq 0,001$), підтягуванні ($p \leq 0,05$). У дівчат аналогічні зміни відзначені: у 2-му класі в підтягуванні та човниковому бігу ($p \leq 0,001$), стрибку з місця ($p \leq 0,001$); 3-му класі — човниковому бігу ($p \leq 0,05$), нахилах, підтягуванні ($p \leq 0,001$); 4-му класі всі зміни достовірні при 5-ти відсотковому рівні значення. У КК зміни носили позитивний характер, але про статистичну достовірність можливо вести мову лише у 12 випадках із 98.

Результати узагальненого аналізу ФП (табл. 2) демонструють збільшення в ЕК частки учнів з високим рівнем підготовленості у 2-му класі на 20,1%, у 3-му — на 12,8%, у 4-му — на 4,3%. Але в 3-му та 4-му ЕК значно збільшилася частка учнів (на 8—10%), які мають на кінець педагогічного експерименту середній рівень ФП, а частка учнів з високим і вище середнього рівнем зростає до 76,2%.

Комплексне оцінювання всебічного розвитку учнів засвідчує (табл. 3), що традиційна система задовільно сприяє засвоєнню знань, умінь і навичок (в середньому 8,15±0,11 бали, приріст 2,9%), рівня індивідуально-психічного розвитку (в середньому 7,85±0,13, приріст 4,32%), розвитку особистої фізичної культури (в середньому 8,02±0,09, приріст

3,24%), та менш задовільно творчого розвитку (в середньому 7,83±0,12, приріст 1,08%), морального розвитку (8,81±0,08, приріст складає «-» 0,14%) при достовірності $p > 0,05$.

Інноваційно-освітній процес з фізичного виховання істотно підвищує рівень досягнень учнів за всіма п'ятьма критеріальними моделями рівня розвитку школярів (загальний приріст в межах від 6 до 29%, ($p < 0,001$)). Зауважимо, що особливо значний приріст результатів спостерігається в динаміці розвитку рівня знань, умінь та навичок (в середньому 20,2%), індивідуально-психічному розвитку (в середньому 26,3%), розвитку особистої фізичної культури (в середньому 23,2%), тобто в тих рівнях розвитку особистості учня, на що в першу чергу спрямована експериментальна технологія.

Висновки

Аналіз результатів дослідно-експериментальної діяльності з гармонізації фізичного і інтелектуального особистісного розвитку зі здоров'ям в системі фізичного виховання молодших школярів підтверджує продуктивність та педагогічну доцільність запропонованої технології:

Продовження статті на 35 с.

— в експериментальних класах відбулося значне зростання показників функціональних систем організму учнів та позитивні зміни стану їх здоров'я в порівнянні з контрольними класами: відносної життєвої ємності легень в середньому на 36,2% проти 12,7%; рівня фізичного розвитку (високий 17,8% проти 4,7%; низький 2,7% проти 8,8%); гармонійності фізичного розвитку (72,5% проти 56,1%), відсотку учнів, які віднесені до медичних груп (основної — на 10,2% проти 4,1%; підготовчої — на 14,3% проти 5,2%; спеціальної — зменшення на 24,4% проти зростання у контрольних класах на 5,7%); зниження рівня застудних захворювань на 12,9% проти 2,8%; зниження загальної захворюваності в середньому на 19,7% проти її зростання в контрольних класах на 4,4%;

— зміни показників фізичної підготовленості учнів мають позитивну динаміку: у експериментальних класах у учнів кількість показників з високим рівнем і вище середнього збільшилася з 5,2% до 76,2%, а у учнів контрольних класів з 6,0% до 59,8%;

— показники динаміки процесу всебічного розвитку учнів в середньому вищі в експериментальних класах: на 15—18% за рівнем знань, вмінь і навичок; на 4—10% за рівнем творчого розвитку; на 4—8% за рівнем морального розвитку; на 15—25% за рівнем індивідуально-психічного розвитку; на 19—25% за рівнем особистої фізичної культури.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку вбачаємо в побудові різних варіантів розвиваючих та здоров'язберігаючих технологій

фізичного виховання, які б допомагали учителям фізичної культури виявляти свою індивідуальність та творчість.

Список літератури

1. *Дубогай О.Д.* Навчання в русі. Здоров'язберігаючі педагогічні технології в початковій школі. — К.: Шкільний світ, 2005. — 110 с.
2. *Іваній І.В.* Проектування системи виховання фізичної культури особистості: синергетичний підхід // *Методологічні, теоретичні і технологічні проблеми сучасної освіти: Зб. наук. праць «Педагогічні науки».* — Суми: Редакційно-видавничий відділ СумДПУ, 2007. — С. 71—81.
3. *Іваній І.В.* Моніторинг стану здоров'я школяра в системі фізичного виховання початкової школи // *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008.* — Т. 2. — С. 123—128.
4. *Марченко С.І.* Особливості рухової підготовленості молодших школярів // *Актуальні проблеми фізичного виховання і спорту: Матеріали II Міжнар. наук. конф. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди.* — Харків: «ОВС», 2006. — С. 72—77.
5. *Шиян Б.М.* Теорія і методика фізичного виховання школярів. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2001. — Ч. I. — 272 с.
6. *Якимович В.С.* Цель физкультурного воспитания — человек культуры // *Теория и практика физической культуры.* — 2003. — №2. — С. 31—34.

Надійшла до редакції 20.01.2009

Іваній І.В., Калініченко І.О. Технологія гармонізації фізичного і інтелектуального особистісного розвитку і здоров'я в системі фізичного виховання молодшого школяра (ч. 2. Експериментальне обґрунтування).

Опытно-экспериментальным путем обосновано технологию гармонизации компонентов личностного развития и здоровья в системе физического воспитания младшего школьника и подтверждено продуктивность и педагогическую целесообразность инновационного подхода.

Ключевые слова: технология, здоровье, физическое воспитание, личность.

Ivaniy I.V., Kalinichenko I.O. Harmonization technology of physical and intellectual personality development and health in the system of physical education of a junior pupil (p. 2. Experimental grounding).

With a help of experimentally-researching method the harmonization technology of personality development and health components in the system of physical education of a junior pupil was grounded, besides the productivity and pedagogical expedience of innovative approach was confirmed.

Keywords: technology, health, physical education, personality.